

*Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 45/1/2018 Zarządu
Powiatowego Banku Spółdzielczego w Sokołowie Podlaskim
z dnia 21.09.2018 r.*

*Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 7/1/2018 Rady Nadzorczej
Powiatowego Banku Spółdzielczego w Sokołowie Podlaskim
z dnia 27.09.2018 r.*

PBS w Sokołowie Podlaskim

OGÓLNA
STRATEGIA ZARZĄDZANIA RYZYKAMI
w Powiatowym Banku Spółdzielczym
w Sokołowie Podlaskim

SPIS TREŚCI

Rozdział 1 - Postanowienia ogólne	2
Rozdział 2 - Strategie, polityki i procedury zarządzania ryzykiem	2
Rozdział 3 - Organizacja i struktura systemu zarządzania ryzykiem	7
Rozdział 4 - Kryteria uznawania ryzyk za istotne	14
Rozdział 5 - Mechanizmy kontrolujące i organizujące ryzyko	15
Rozdział 6 - Zasady funkcjonowania systemu limitów oraz generalna skłonność do podejmowania ryzyka	16
Rozdział 7 - Wdrażanie nowego produktu.....	17
Rozdział 8 - Polityka braku zgodności	18
Rozdział 9 - Strategia kształtowania funduszy własnych Banku.....	18
Rozdział 10 - Proces wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego	20
Rozdział 11 - Polityka finansowania aktywów Banku	21
Rozdział 12 - System kontroli.....	22
Rozdział 13 - Postanowienia końcowe	23

Załącznik nr 1 - Zasady kultury ryzyka

Rozdział 1 - Postanowienia ogólne

§1

Ogólna strategia zarządzania określa sposób zarządzania ryzykiem w Banku, kryteria uznawania ryzyka za istotne, zasady funkcjonowania systemu limitów oraz generalną skłonność do podejmowania ryzyka. Integralną częścią niniejszej strategii są strategie zarządzania poszczególnymi ryzykami.

§ 2

1. Niniejsza Strategia określa w szczególności:
  - 1) zasady polityki Banku w zakresie ryzyka,
  - 2) organizację i strukturę zarządzania ryzykiem,
  - 3) profil ryzyka - aktualną i docelową strukturę ryzyka, apetyt/tolerancję na ryzyko,
  - 4) zasady kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem,
  - 5) zasady wdrażania nowego produktu,
  - 6) strategii kształtowania funduszy własnych Banku.

§ 3

Podstawą do opracowania Strategii są zapisy:

- 1) postanowień prawa, w tym Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i innych rozporządzeń wykonawczych,
- 2) rekomendacji nadzorczych wydanych przez KNF lub Europejski Urząd Nadzoru Bankowego dotyczących systemu zarządzania ryzykiem,
- 3) „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Rozdział 2 - Strategie, polityki i procedury zarządzania ryzykiem

§ 4

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą:
  - a) strategię do wszystkich materialnych ryzyk na jakie Bank jest i może być narażony,
  - b) polityki do wszystkich ryzyk, które Bank uznał za istotne,
  - c) instrukcje, które odnoszą się do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które Bank w strategiach określił jako istotne.
2. Strategie określają:
  - a) definicję ryzyka,
  - b) analizę istotności ryzyka na podstawie opisanych poniżej kryteriów uznawania ryzyka za istotne,

- c) cele strategiczne Banku,
  - d) ogólny podział obowiązków
3. Polityki określają:
- a) definicje ryzyka,
  - b) poziom apetytu na ryzyko,
  - c) główne zamierzenia Banku w celu ograniczania poziomu ryzyka,
  - d) uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko oraz odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.
4. Instrukcje Banku zawierają:
- 1) podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników, stosownie do struktury organizacyjnej Banku,
  - 2) zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku,
  - 3) zasady zarządzania ryzykami bankowymi, w tym:
    - a) identyfikowania ryzyka,
    - b) pomiaru ryzyka,
    - c) monitorowania ryzyka,
    - d) kontroli ryzyka,
  - 4) zasady ograniczania ryzyka,
  - 5) zasady ustalania limitów i wyznaczania ich wielkości.
5. Do zapoznania się z procedurami i ich przestrzegania są zobowiązani wszyscy pracownicy Banku uczestniczący w procesie zarządzania ryzykiem.
6. Procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.
7. Zmiany procedur wewnętrznych wymagają decyzji:
- a) Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku:
    - „Ogólna strategia zarządzania ryzykami”,
    - Polityki i Strategie,
    - „Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych”,
    - „Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności”,
    - „Instrukcja wyznaczania i aktualizowania limitów wewnętrznych”.
  - b) Zarządu Banku- instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

§ 5

Narzędzia realizacji strategii Banku w zakresie ryzyka

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami określają:

- 1. „Strategia zarządzania ryzykiem kapitałowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;

2. „Strategia zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
3. „Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
4. „Strategia zarządzania ryzykiem płynności w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
5. „Strategia zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
6. „Strategia zarządzania pozostałymi ryzykami w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
7. „Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
8. „Strategia zarządzania ryzykiem walutowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;
9. „Strategia zarządzania ryzykiem biznesowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”;

§ 6

Narzędzia realizacji polityki Banku w zakresie ryzyka

1. W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd:
  - 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami,
  - 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem,
  - 3) opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.
2. Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd w formie Polityki.
3. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym ocenia efektywność realizacji polityk/zasad, o których mowa w ust. 2.

§7

Bank wprowadza również pisemne procedury zarządzania innymi rodzajami ryzyka, tylko w przypadku jeżeli uznał je za istotne.

§8

Struktura organizacyjna

1. Struktura organizacyjna Banku powinna umożliwiać skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka, zarówno na poziomie komórek odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem, jak i na szczeblu organów Banku, a także jednostek biznesowych i ich wsparcia.
2. Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku powinny być uzasadnione i dobrze zaplanowane, z uwzględnieniem konieczności dokonania przeglądu

obowiązujących regulacji wewnętrznych i procedur w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z funkcjonującymi rozwiązaniami w zakresie zarządzania ryzykiem.

3. Zarząd i pracownicy znają zakresy zadań poszczególnych komórek i jednostek związane z zarządzaniem ryzykiem, znają również zasady zarządzania ryzykiem i stosują je w codziennej pracy.
4. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku.
5. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, odpowiednio do ich zadań.
6. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pracownikami i/lub jednostkami organizacyjnymi lub konfliktom personalnym pomiędzy pracownikami.
7. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie powinni łączyć odpowiedzialności za nadzór nad zarządzaniem danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący (stwarzający) to ryzyko.
8. Prezes Zarządu Banku nie może nadzorować obszaru działalności banku stwarzającego ryzyko istotne w działalności Banku.

§ 9

Narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem

1. Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem.
2. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym wymienionych w niniejszej Strategii.

§10

System informacji zarządczej

1. Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne aktualnej informacji o ryzyku zidentyfikowanym w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.
2. Rada Nadzorcza powinna ponadto otrzymywać informacje bezpośrednio od Stanowiska Kontroli Wewnętrznej lub Stanowiska ds. zgodności.

§ 11

Zarządzanie zasobami ludzkimi

1. Bank wdraża i realizuje procesy zarządzania zasobami ludzkimi, obejmuje to:
  - 1) sporządzanie planów kadrowych/planów zatrudnienia, planów urlopów,
  - 2) sformalizowany proces zatrudniania, oceny i awansu zawodowego pracowników uwzględniający ich kompetencje i zasady etyki zawodowe,
  - 3) odpowiednią politykę szkoleń,
  - 4) odpowiednie zasady motywowania i wynagradzania,

- 5) mechanizmy zapewnienia ciągłości działania w sytuacjach nieobecności pracownika lub odejścia z pracy,
  - 6) sprawozdawczość wewnętrzną dotyczącą spraw kadrowych, w tym: fluktuacji zatrudnienia, absencji, urlopów, wykorzystania czasu pracy.
2. Procesy zarządzania zasobami ludzkimi realizowane są zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi (*Polityka kadrowa*).
  3. Bank sporządza i stosuje odpowiednią politykę wynagrodzeń dla poszczególnych kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, obejmującą wynagrodzenia i uznaniowe świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 73 rozporządzenia nr 575/2013 (*Polityka wynagrodzeń*).

§ 12

Kultura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Kierownictwo wszystkich szczebli jest odpowiedzialne odpowiednio do swoich kompetencji i zadań za budowę kultury organizacyjnej nastawionej na zapobieganie wzrostowi zagrożeń ryzyka.
2. Narzędzia budowy kultury organizacyjnej stosowane w Banku obejmują:
  - 1) odpowiednie zachowania i postawa kierownictwa banku, tzw. „przykład z góry”,
  - 2) ogłoszenie i egzekwowanie zasad etycznego działania,
  - 3) odpowiednie, jednoznaczne komunikowanie celów,
  - 4) jasne przypisanie pracownikom zadań i celów,
  - 5) szkolenia i promowanie dzielenia się wiedzą,
  - 6) ustalenie zasad oceny działalności pracowników, w tym promujące odpowiedzialność i rzetelność, również rzetelne raportowanie o stratach,
  - 7) właściwa organizacja w zakresie podejmowania decyzji,
  - 8) delegowanie uprawnień i odpowiedzialności na niższe szczeble.

§ 13

Proces zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:

- 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku,
- 2) **pomiar ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar,
- 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,

- 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyłeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem

Rozdział 3 - Organizacja i struktura systemu zarządzania ryzykiem

§14

Zadania systemu zarządzania ryzykiem

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez bank działalności.

§15

Trzy linie obrony przed ryzykiem

1. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:
  - 1) **pierwsza linia obrony** - którą stanowi bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnianie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi,
  - 2) **druga linia obrony** - którą stanowi działanie Zespołu do spraw Ryzyk, oraz Stanowiska ds. zgodności, Stanowiska Kontroli Wewnętrznej (mających za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku), a także Wiceprezesa zarządu ds. finansowych,
  - 3) **trzecia linia obrony** - którą stanowi Departament kontroli w Banku Zrzeszającym oraz audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:

- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem polegających na stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka i ich monitorowaniu, ja także realizacji procesu zarządzania ryzykiem jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony,
- 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na stosowaniu mechanizmów kontrolnych, w tym w zakresie ryzyka i ich monitorowaniu jest niezależne od pierwszej i drugiej linii obrony.

§16

Organy i komórki uczestniczące w systemie zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Prezes Zarządu,
- 4) Komitet kredytowy,
- 5) Komitet ds. Ryzyk,
- 6) Zespół ds. Ryzyk,
- 7) Zespół Analityków Kredytowych,
- 8) Stanowisko Kontroli Wewnętrznej,
- 9) Stanowisko ds. zgodności,
- 10) Dyrektorzy jednostek organizacyjnych,
- 11) pozostałe komórki.

§17

Zadania Rady Nadzorczej

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym również sprawuje nadzór nad adekwatnością i skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji
2. Rada Nadzorcza zatwierdza :
  - 1) określony przez Zarząd akceptowalny ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) oraz monitoruje jego przestrzeganie.
  - 2) przyjętą przez Zarząd strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
  - 3) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w ramach rocznego sprawozdania Zarządu oraz informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału- do ujawnienia.
3. Rada Nadzorcza przyjmuje odpowiednie informacje sprawozdawcze i wyniki kontroli wewnętrznej, na ich podstawie podejmuje decyzje o potrzebie podjęcia działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenie na ryzyko, w tym o dokonaniu rewizji niniejszej Strategii.
4. Rada Nadzorcza nadzorując ryzyko operacyjne szczególną uwagę poświęca zagadnieniom bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, w tym:.

- 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
- 2) procesu tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 3) zarządzaniu elektronicznymi kanałami dostępu,
- 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
- 5) zapewnieniu adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 6) zarządzaniu jakością danych o kluczowym znaczeniu.

§ 18

Zadania Zarządu

1. Zarząd projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym.
2. W szczególności Zarząd realizuje zadania określone w pkt. 1 przez:
  - 1) określanie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka (apetytu na ryzyko, który następnie zatwierdza Rada Nadzorcza);
  - 2) opracowywanie i przyjmowanie strategii zarządzania ryzykiem;
  - 3) wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o których mowa w § 13;
  - 4) nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie, o których mowa w § 13;
  - 5) opracowywanie i akceptowanie polityk oraz zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, zgodnie z przyjętymi zasadami legislacji wewnętrznej, oraz monitorowanie ich przestrzegania;
  - 6) nadzorowanie wielkości i profilu ryzyka w Banku,
  - 7) ustanawianie zasad raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w banku.
- 8) Zarząd banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, jest adekwatny i skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem dostarcza zamierzonych efektów, oraz jest realizowany w sposób poprawny i odpowiednio do profilu ryzyka na każdym etapie procesu zarządzania ryzykiem, tj. etapach: identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania, a jeśli to konieczne – Zarząd podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu.
- 9) Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym), a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem

ryzykiem. W tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym).

- 10) Zarząd dokonuje regularnych przeglądów strategii i polityk zarządzania ryzykiem (w tym operacyjnym) i systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem.
- 11) Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank.
- 12) Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
  - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
  - 2) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - 3) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,
  - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
  - 5) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - 6) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu.

§ 19

Zadania Prezesa Zarządu

1. Sprawowanie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w działalności Banku, w szczególności nad:
  - prawidłowością realizacji strategii, polityk zarządzania ryzykiem;
  - przestrzeganiem zasad zarządzaniem ryzykiem w tym limitów wewnętrznych przez wszystkie komórki lub jednostki organizacyjne Banku;
  - zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie (zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku tj. działaniem:
    - a) Zespołu ds. Ryzyk;
    - b) Zespołu Analityków Kredytowych;
    - c) Stanowiska Wierzytelności Trudnych;
    - d) Stanowiska Kontroli Wewnętrznej;
    - e) Stanowiska ds. zgodności.
2. Nadzorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, Nadzorowanie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej,
3. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym Prezes Zarządu odpowiada również za funkcjonowanie Systemu Informacji Zarządczej

dostarczający Zarządowi oraz Radzie nadzorczej kompleksowych informacji na temat ryzyka.

§ 20

Zadania Wiceprezesa Zarządu ds. finansowych

1. Nadzór nad realizacją polityki zarządzania aktywami i pasywami, w tym nad zasadami płynności, stopy procentowej, a także ryzykiem operacyjnym oraz adekwatnością kapitałową, bez uszczerbku dla nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w działalności całego Banku dokonywanym przez Prezesa Zarządu.
2. Nadzorowanie nad ryzykami nie określonymi jako istotne.
3. Monitorowanie adekwatności kapitałowej Banku.
4. Zapewnienie skuteczności funkcji kontroli w podległych komórkach organizacyjnych.

§ 21

Zadania Komitetu ds. Ryzyk

1. Komitet ma charakter organu doradczego Zarządu.
2. Zadaniem Komitetu jest:
  - 1) rekomendowanie Zarządowi rozwiązań w zakresie kształtowania się struktury bilansu i sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku oraz współczynnika wypłacalności i adekwatności kapitałowej;
  - 2) monitorowanie poziomu ryzyka płynności obciążającego działalność Banku;
  - 3) analiza okresowych raportów przedkładanych zgodnie z „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”, opracowanie na ich bazie wniosków i rekomendowanie ich do zatwierdzenia przez Zarząd Banku;
  - 4) ocena nowo wprowadzanych lub modyfikowanych produktów w Banku w zakresie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko oraz wynik finansowy Banku;
  - 5) inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka;
  - 6) rekomendowanie propozycji ustanowienia lub aktualizacji limitów wynikających z regulacji wewnętrznych Banku;
  - 7) ocena regulacji wewnętrznych Banku pod kątem występujących ryzyk ,
  - 8) proponowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka w Banku na akceptowalnym poziomie;
  - 9) opracowanie założeń Polityki kapitałowej, w tym limitów dotyczących alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka, uwzględniając założone plany strategii rozwoju Banku;
  - 10) okresowa ocena realizacji założeń Polityki kapitałowej.
3. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu do spraw Ryzyk w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”.

§ 22

Zadania Zespół ds. Ryzyk

1. Zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank, oraz stosowne zarządzanie nim przez odpowiednie komórki – stanowi element drugiej linii obrony.
2. Pomiar lub szacowanie ryzyka, ocena i raportowanie informacji dotyczących podejmowanego ryzyka.
3. Stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanawiane w ramach kontroli ryzyka, w tym odpowiada za opracowanie regulacji wewnętrznych w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, także kontroluje przestrzeganie przyjętych w Banku limitów oraz przyjętego apetytu na ryzyko.
4. Może wnioskować o usprawnienie systemu zarządzania ryzykiem oraz przedstawia propozycję aktualizacji polityk, procedur i limitów w zakresie ryzyka.
5. Sporządza okresowe sprawozdania z dokonanego pomiaru ryzyk i przedkłada je właściwym organom Banku zgodnie z „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”.
6. Opracowuje i realizuje politykę informacyjną Banku.
7. Opracowuje założenia Polityki kapitałowej, w tym limitów dotyczących alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka, uwzględniając założone plany strategii rozwoju Banku oraz ocenia ich realizację.

§ 23

Zadania Zespół Analityków Kredytowych

1. Weryfikacja wniosków kredytowych w wysokościach przekraczających kompetencje Oddziałów, opiniowanie ryzyka transakcji kredytowych, współpraca przy opracowaniu wewnętrznych regulacji Banku oraz przeprowadzanie monitoring ekspozycji kredytowych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa działalności kredytowej poprzez ocenę ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych rekomendowanych przez komórki organizacyjne Banku.
3. Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów na podstawie wniosków kredytowych przedkładanych przez komórki organizacyjne Banku wraz z propozycją klasyfikacji do określonej grupy ryzyka.
4. Analiza sytuacji ekonomiczno -finansowej klientów i ocena ich zdolności kredytowej w tym. emitentów instrumentów dłużnych oraz ocena jakości i wartości proponowanego zabezpieczenia.
5. Dokonywanie okresowych przeglądów zabezpieczeń.
6. Dokonywanie niezależnego przeglądu i klasyfikacji portfela kredytowego.
7. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.

§ 24

Zadania Stanowiska Kontroli Wewnętrznej

1. Kontrola zgodności działania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych z

przyjętą polityką Banku, planami , procedurami , przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi, a także zasadami zarządzania ryzykiem w Banku.

2. Ocena sytemu funkcji kontroli w Banku.
3. Monitoring i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z przeprowadzonych inspekcji przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz przez inne upoważnione organy zewnętrzne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.
4. Sygnalizowanie niekorzystnych zjawisk występujących w działalności jednostek i komórek organizacyjnych Banku.
5. Identyfikowanie i monitorowanie ryzyka niespełnienia celów sytemu funkcji kontroli, związanych z działalnością jednostek i komórek organizacyjnych Banku w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanych kontroli oraz dane otrzymywane w ramach systemu informacji zarządczej (SIZ).
6. Ustalenie przyczyn i skutków występujących nieprawidłowości.
7. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.

§ 25

Zadania Stanowiska ds. zgodności

1. Identyfikuje, ocenia , kontroluje i monitoruje zgodność działania systemu zarządzania ryzykiem w Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi.
2. Weryfikuje czy nowe produkty regulacje wewnętrzne są zgodne z obecnym otoczeniem prawnym, jak też wszelkimi znanymi nadchodzącymi zmianami przepisów, regulacji i wymogów nadzorczych.
3. Monitoruje poziom ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka.
4. W ramach systemu informacji zarządczej (SIZ), raportuje bezpośredni Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej poziom ryzyka braku zgodności oraz efektywność zarządzania tym ryzykiem wraz z propozycją działań zapobiegawczych i redukujących ryzyko.
5. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.

§ 26

Zadania audytu wewnętrznego

1. Audyt wewnętrzny jest realizowany przez System Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
2. Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania sytemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku- stanowi trzecią linię obrony.
3. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania w tym ocenia zgodność działania wszystkich jednostek i komórek z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.

Rozdział 4 - Kryteria uznawania ryzyk za istotne

§ 27

1. W celu określenia istotności ryzyka Bank stosuje następujące kryteria w zależności od rodzaju ryzyka:
  - 1) dla ryzyk trudno mierzalnych – kryteria jakościowe, które zostały szczegółowo opisane w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim” oraz „Strategii zarządzania pozostałymi ryzykami w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”,
  - 2) dla ryzyk mierzalnych – kryteria ilościowe, oparte o analizę danych historycznych w celu ustalenia strat z tytułu ryzyka i określenie prawdopodobieństwa wystąpienia strat w przyszłości zgodnie z „Instrukcją wyznaczania wymogów kapitałowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim” oraz niniejszą Strategią.
2. Analiza danych historycznych dotyczy co najmniej okresu ostatnich 3 lat.
3. Pomiar w każdym roku dokonywany jest podczas przeglądu zarządczego w terminie określonym w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim” na podstawie danych z ostatniego dnia roku poprzedniego.

§ 28

1. Istotność ryzyka ocenia się przyjmując następujący system ocen:
  - a) „0” – brak ryzyka,
  - b) „1” – ryzyko bardzo niskie,
  - c) „2” – ryzyko niskie,
  - d) „3” – ryzyko średnie,
  - e) „4” – ryzyko wysokie,
  - f) „5” – ryzyko bardzo wysokie.
2. Aby ustalić ocenę należy określić wielkość, od której przyjmuje się, że ryzyko jest wysokie. Może to być wielkość ryzyka, może być to wskaźnik wielkości ryzyka do wyniku finansowego lub funduszy własnych. Do określenia wielkości ryzyka można również przyjąć rozwiązania stosowane w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”.
3. Ocenę, o której mowa w pkt.1 nadaje się w zależności od wielkości ryzyka w poszczególnych latach w stosunku do wyznaczonego limitu wewnętrznego. Wartość tę wyraża się procentowo.
4. Ocenę przypisuje się każdemu wcześniejszemu okresowi w następujący sposób:
  - a) w przypadku gdy ryzyko nie występowało lub występowało w niewielkim stopniu – od 0% do 20% wykorzystania wskaźnika – przypisuje się ocenę „0”,
  - b) w przypadku gdy ryzyko występowało w zakresie od 21% do 40% - przypisuje się ocenę „1”,

- c) w przypadku, gdy ryzyko występowało w zakresie od 41% do 60% - przypisuje się ocenę „2”,
  - d) w przypadku, gdy ryzyko występowało w zakresie od 61% do 80% - przypisuje się ocenę „3”,
  - e) w przypadku, gdy ryzyko występowało w zakresie od 81% do 100% - przypisuje się ocenę „4”
  - f) w przypadku, gdy ryzyko występowało w zakresie powyżej 100% - przypisuje się ocenę „5”.
5. Do oceny ryzyka, należy wyliczyć średnią ocen z okresów historycznych i w zależności od średniej oceny uznać:
- a) jeżeli średnia ocena wynosi od 0 do 3 – ryzyko nieistotne w działalności Banku.
  - b) jeżeli średnia ocena wynosi od 4 do 5 – ryzyko istotne w działalności Banku.
6. Zarząd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od w/w metody oceny istotności. W sytuacji, kiedy wystąpią w Banku lub jego otoczeniu okoliczności, na podstawie których ryzyko powinno być na bieżąco monitorowane, wówczas Zarząd może podjąć decyzję o uznaniu ryzyka za istotne bez względu na ocenę punktową.

Rozdział 5 - Mechanizmy kontrolujące i organizujące ryzyko

§ 29

Kontrola i ograniczenia ekspozycji na ryzyko

1. Kontrola i ograniczanie ryzyka polega na konkretnych działaniach:
- 1) opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Strategii zawierającej cele strategiczne i wynikające ze Strategii planowane działania średnio i krótkookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem. Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawierają Strategie wymienione w **§5 niniejszej instrukcji**;
  - 2) określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank, ustalenie obecnego i pożądanego profilu ryzyka;
  - 3) przyjęcie i weryfikację odpowiednich polityk, a także planów w zakresie zmian organizacyjnych i technicznych wspomagających budowę lub rozwój środowiska zarządzania ryzykiem;
  - 4) określenie zadań i wyznaczanie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku, w tym działania w celu budowy i wsparcia realizacji trzech linii obrony, a także budowę odpowiedniej kultury organizacyjnej przez działania kadry kierowniczej;
  - 5) opracowanie i wdrożenie szczegółowych pisemnych regulacji- dotyczących zarządzania ryzykiem – obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne;

- 6) wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik warunków skrajnych;
  - 7) przyjmowanie odpowiednich planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej;
  - 8) dokonywanie cyklicznych przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych i struktury organizacyjnej Banku w celu dopasowania ich zapisów do zmian profilu ryzyka lub zakresu działalności.
2. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych pozwalające na określenie wpływu ryzyka zmian makroekonomicznych na działalność Banku na podstawie „Instrukcji przeprowadzania testów warunków skrajnych”, obowiązującej w Banku.

§ 30

Bieżące zarządzanie ryzykiem

Bieżące zarządzanie ryzykiem polega na:

- 1) Bieżącym stosowaniu i monitorowaniu mechanizmów kontroli ryzyka w ramach pierwszej linii obrony (pierwszym poziomie zarządzania);
- 2) Podejmowanie działań przez jednostki i komórki organizacyjne zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń, a także ograniczaniu i eliminowaniu negatywnych skutków ryzyka;
- 3) Identyfikacja ryzyka, gromadzenie oraz przekazywanie informacji dotyczących ryzyka- z pierwszej linii obrony do drugiej linii obrony.

Rozdział 6 - Zasady funkcjonowania systemu limitów oraz generalna skłonność do podejmowania ryzyka

§31

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. W „Instrukcji wyznaczania i aktualizowania limitów wewnętrznych ograniczających poziom ryzyka w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim” określone zostały zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów wewnętrznych, o których mowa w ust. 1, natomiast częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania określa „Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”.
3. Wysokości limitów wewnętrznych ustalane są na podstawie analiz i sporządzane w formie pisemnej.
4. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych dotyczących poszczególnych ryzyk oraz ich wysokość przyjmuje Zarząd Banku i zatwierdza Rada Nadzorcza.

5. Poziom limitów, o których mowa w ust. 4, jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
6. Bank, z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, ustala i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę zaangażowań.
7. Parametry i wskaźniki określone w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim” są wielkościami progowymi w procesie wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego i stanowią odniesienie przy ustalaniu limitów wewnętrznych ograniczających poziom poszczególnych rodzajów ryzyka.

§32

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie - zadania te wykonuje w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim Zespół do spraw Ryzyk.

§33

1. Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku.
2. Monitorowanie ryzyka Bank określa w „Instrukcji sporządzania systemu informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”, z której wynika zakres i częstotliwość monitoringu.

Rozdział 7 - Wdrażanie nowego produktu

§34

1. Przed wprowadzeniem nowego produktu finansowego Bank przeprowadza proces przygotowawczy, obejmujący w szczególności:
  - 1) identyfikację istotnych rodzajów ryzyka,
  - 2) uwzględnienie produktu w stosowanych metodach pomiaru ryzyka,
  - 3) ustalenie limitów wewnętrznych,
  - 4) ustalenie zasad księgowania, raportowania oraz zatwierdzenia przez Zarząd Banku lub odpowiednie komitety powołane przez Zarząd Banku.
2. Szczegóły zostały określone w „Instrukcji wprowadzania produktu bankowego w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”.

Rozdział 8 - Polityka braku zgodności

§35

1. Bank posiada opracowaną w formie pisemnej politykę zgodności obejmującą zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.
2. „*Polityka zgodności w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim*” zawiera podstawowe zasady działania pracowników Banku i wyjaśnia główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Rozdział 9 - Strategia kształtowania funduszy własnych Banku

§36

1. Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.
2. Bank dąży do eliminowania działalności handlowej w swojej działalności, biorąc pod uwagę poziom ryzyka związanego z tymi transakcjami.
3. Bank będzie zwiększał poziom funduszy własnych poprzez coroczne odpisy z zysku na fundusz zasobowy.
4. Bank może, w celu zwiększenia funduszy własnych, korzystać z pożyczki podporządkowanej z Banku Zrzeszającego.
5. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono więcej niż 10% funduszy własnych Banku oraz 10% funduszy własnych tych podmiotów.
6. Kształtowanie się i możliwości zwiększania funduszy własnych Bank określa w „*Polityce kapitałowej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Sokołowie Podlaskim*”.

§37

W przypadku, gdy regulacyjne i dodatkowe wymogi kapitałowe nie znajdują pokrycia w aktualnym poziomie funduszy własnych, Bank zobowiązany jest do opracowania, w terminie do 3 miesięcy od momentu zaistnienia powyższego faktu, szczegółowej strategii (planu) dochodzenia do tych regulacyjnych i dodatkowych wymogów kapitałowych.

§38

1. Bank kształtuje wielkość funduszy własnych w taki sposób, aby ich wysokość nie uległa obniżeniu do poziomu niższego niż równowartość 1 000 000,- euro obliczonych w złotych według średniego kursu wynikającego z tabeli kursów ogłaszanej przez NBP, obowiązującego na dzień sprawozdawczy.
2. O ile poziom funduszy własnych jest niższy od minimalnego progu kapitałowego dla Powiatowego Banku Spółdzielczego w Sokołowie Podlaskim, to kwotę „dodatkowego” wymogu kapitałowego stanowi kwota brakująca funduszy własnych, jednocześnie Bank zobowiązany jest do natychmiastowego wszczęcia procedury powiadomienia Komisji Nadzoru Finansowego zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie Prawo bankowe.

§39

1. Minimalna wysokość współczynnika kapitału T1 Banku wynosi 10,875%, a współczynnik kapitału TCR 12,875%.
2. W przypadku zagrożenia obniżenia współczynników określonych powyżej, Zarząd Banku zgodnie z *„Polityką kapitałową Powiatowego Banku Spółdzielczego w Sokołowie Podlaskim”* zobligowany jest do wdrożenia planów awaryjnych mających na celu zahamowanie spadku współczynnika wypłacalności, a w szczególności:
  - 1) ograniczenia stopnia narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka - szczegółowe procedury z tym związane określone są w regulaminach (procedurach) dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego,
  - 2) zwiększenia funduszy własnych.
3. Bank planuje i utrzymuje pozycje funduszy własnych tak, aby spełnić wymogi regulacyjne w zakresie funduszy własnych zgodnie z Art. 92 Rozp. UE, tzn:
  - 1) objęte łącznym współczynnikiem kapitałowym,
  - 2) objęte współczynnikiem kapitału T1,
  - 3) objęte współczynnikiem kapitału CET1,
4. W przypadku groźby przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia wymogów wymienionych w ust. 1 informowany jest bezzwłocznie Zarząd.

§40

Wyznaczenia współczynników dokonuje się na podstawie danych pozyskiwanych z systemu informatycznego Banku, dotyczy to zarówno wielkości funduszy własnych, kapitałów składających się fundusze własne, jak również łącznej ekspozycji na ryzyko.

§41

Wartość funduszy własnych ustalana jest zgodnie z zasadami określonymi w Rozp. UE, a także z uwzględnieniem zapisów Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 680/2014.

§42

1. W celu ustalenia współczynników wymienionych w § 39 określana jest łączna ekspozycja na ryzyko na którą składają się:
  - 1) suma kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z art. 92 ust 3 lit a) Rozp., UE.
  - 2) przemnożone przez 12,5 wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 351 Rozp. UE.,
  - 3) przemnożone przez 12,5 wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego ujętą w art. 315 Rozp.UE.

Rozdział 10 - Proces wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego

§43

Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym, z uwzględnieniem strategii Banku.

§44

1. W ramach procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank dąży do określenia, czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka.
2. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.
3. Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka.
4. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli.
5. Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

§45

Proces szacowania kapitału wewnętrznego przez Bank, określony w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim”, obejmuje w szczególności:

- 1) proces ustalania (alokacji) kapitału w zależności od poziomu ryzyka w Banku (opisujący przekształcanie miar ryzyka w ujęciu ilościowym w wymagania kapitałowe),
- 2) proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej (docelowy poziom kapitału),

- 3) system kontroli wewnętrznej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Rozdział 11 - Polityka finansowania aktywów Banku

§46

Bank dbając o prawidłowe zasady zarządzania ryzykiem płynności ustala następujące zasady finansowania aktywów Banku:

1. Aktywa Banku dzieli się na aktywa krótkoterminowe i długoterminowe, a zaliczenie do poszczególnej kategorii wynika z terminu zapadalności danego aktywa.
2. Aktywa krótkoterminowe dzieli się na aktywa płynne, kredyty i pożyczki krótkoterminowe oraz rozrachunki. Aby ograniczyć ryzyko płynności Bank będzie utrzymywał aktywa płynne na poziomie co najmniej **10%** sumy bilansowej oraz **100%** pasywów niestabilnych.
3. Aktywa długoterminowe występujące w bilansie, Bank dzieli na 3 grupy:
  - a) Kredyty i pożyczki z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku, do których zalicza się:
    - Należności od sektora finansowego,
    - Należności od sektora niefinansowego,
    - Należności od jednostek budżetowych,
  - b) Długoterminowe papiery wartościowe z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku, do których zalicza się:
    - Dłużne papiery wartościowe,
    - Udziały i akcje w różnych podmiotach,
    - Pozostałe papiery wartościowe,
  - c) Aktywa trwale, do których zalicza się:
    - Wartości niematerialne i prawne,
    - Rzeczowe aktywa trwale.

Aktywa trwale Bank finansuje funduszami własnymi lub długoterminowo pożyczonymi środkami (np. kredyty inwestycyjne).

4. Kredyty i pożyczki długoterminowe Bank finansuje stabilną częścią pasywów, co oznacza, że te aktywa mogą być finansowane stabilną częścią depozytów podmiotów finansowych, niefinansowych, środkami pożyczonymi z Banku Zrzeszającego pod warunkiem, że Bank będzie mógł je odnowić oraz innymi stabilnymi pasywami (np. nadwyżką funduszy własnych ponad wielkość wymogów kapitałowych).
5. Długoterminowe papiery wartościowe Bank nabywa w przypadku, gdy:
  - a. występuje nadmiar środków, których nie można zaangażować w działalność kredytową lub pożyczki (brak zainteresowania klientów, zbyt wysokie ryzyko kredytowe, ograniczone fundusze własne),
  - b. rentowność papierów wartościowych jest wysoka przy niewielkim ryzyku inwestycyjnym.

- Długoterminowe papiery wartościowe finansowane są z tych samych środków, z których Bank finansuje kredyty i pożyczki długoterminowe.
6. Bank może angażować wolne środki w bezpieczne instrumenty finansowe na rynku pieniężnym i rynku kapitałowym, tj.:
    - 1) lokaty międzybankowe,
    - 2) akcje Banku Zrzeszającego,
    - 3) obligacje,
    - 4) jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.
    - 5) bony skarbowe,
    - 6) bony pieniężne,
    - 7) certyfikaty depozytowe.
  7. Nabycie jednostek uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych wymaga zgody Banku Zrzeszającego.

Rozdział 12 - System kontroli

§47

1. Celem funkcji kontroli jest ujawnienie niedoskonałości systemu, błędów procesu zarządzania ryzykiem, niedoskonałości procedur w obszarach ryzyka oraz proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań poprawiających jakość działania systemów i procesów zarządzania ryzykiem.
2. System kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem obejmuje:
  - 1) mechanizmy kontroli, w tym:
    - a) ustalone limity ryzyka,
    - b) jasno zdefiniowaną podległość służbową,
    - c) zakres uprawnień i odpowiedzialności,
    - d) właściwe rozdzielenie obowiązków i uprawnień decyzyjnych;
  - 2) proces identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka,
  - 3) polityki, strategie, instrukcje i metodologie pozwalające na realizację zamierzonych celów,
  - 4) systemy informacji zarządczej i nadzorczej,
  - 5) proces okresowego przeglądu i oceny zgodności działania komórek i jednostek organizacyjnych Banku z zasadami polityki i procedurami,
  - 6) zasady związane z wyznaczaniem kapitału wewnętrznego.
3. W ramach systemu funkcji kontroli dokonuje się niezależnej oceny:
  - 1) wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego,
  - 2) zarządzania kapitałowego,
  - 3) planowania kapitałowego.
4. Ocena procesu zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje co najmniej:
  - 1) okresowy przegląd zasad i mechanizmów kontroli,

- 2) ocenę limitów i mechanizmów kontroli,
- 3) ocenę dostosowania wielkości kapitału do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku.
5. Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych kontroli Zarząd Banku podejmuje decyzje odnośnie doskonalenia jakości procedur, środków technicznych i organizacyjnych obowiązujących w Banku.

§48

1. System kontroli odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem.
2. Szczegółowy tryb przeprowadzania i dokumentowania czynności kontrolnych wykonywanych w ramach procesu audytu i kontroli wewnętrznej określony został w obowiązującym w Banku „*Regulaminie kontroli wewnętrznej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim*”.
3. Kontrolę w Banku w zakresie wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego sprawuje Stanowisko Kontroli Wewnętrznej.
4. Audyt wewnętrzny jest realizowany przez System Ochrony Zrzeszenia BPS S.A.
5. Każdy pracownik Banku ma obowiązek dokonywania funkcji kontroli ryzyka na zajmowanym stanowisku pracy.
6. Dyrektorzy/Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych mają obowiązek przeprowadzania kontroli przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych pracowników.

Rozdział 13 - Postanowienia końcowe

§49

1. Strategia ta powinna być znana wszystkim pracownikom Banku, których obowiązki wymagają uwzględnienia problematyki zarządzania ryzykami.
2. Strategia ta podlega corocznej aktualizacji podczas przeglądu zarządczego zgodnie z zasadami określonymi w „*Instrukcji dokonywania przeglądów zarządczych w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim*”.
3. Niniejszą strategię, jak i wszelkie jej zmiany wprowadza Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza.
4. Niniejsza strategia została przyjęta przez Zarząd Banku na posiedzeniu w dniu 21.09.2018 r. i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w dniu 27.09.2018 r.
5. Strategia wchodzi w życie z dniem 01.10.2018 r.